

Wat is de meerwaarde van Kleurkeur ten opzichte van de gedragscode?

9 april 2025

Anthonie Stip – De Vlinderstichting

Wat is Kleurkeur?

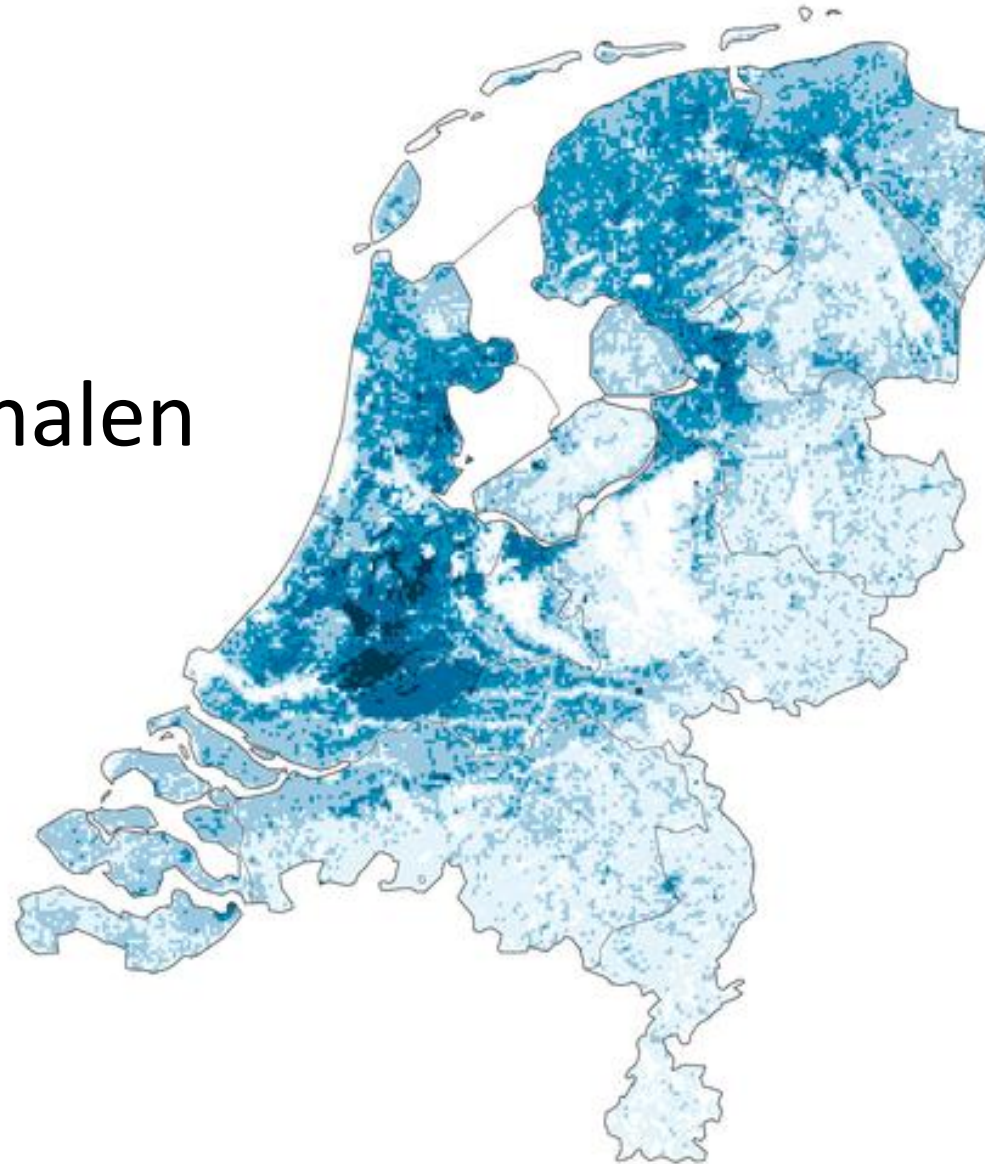
- Certificaat voor ecologisch beheer, sinds 2019
 - Ontwikkeld door De Vlinderstichting en Groenkeur
 - Add-on op Groenkeur Groenvoorziening
-
- Kleurkeur: ecologisch beheer van bermen, dijken en groenstroken
 - Sinds 2023: + Kleurkeur Blauw voor ecologisch beheer van watergangen
 - Werkgroep experts: waterschappen, gemeente, aannemer, Sportvisserij NL, RAVON, FLORON, Groenkeur en De Vlinderstichting

Sloten

Waarom?

330.000 km sloten
6500 km vaarten en kanalen

Wateroppervlak (%)

Veel potentieel voor goed beheer

Uitgangspunten

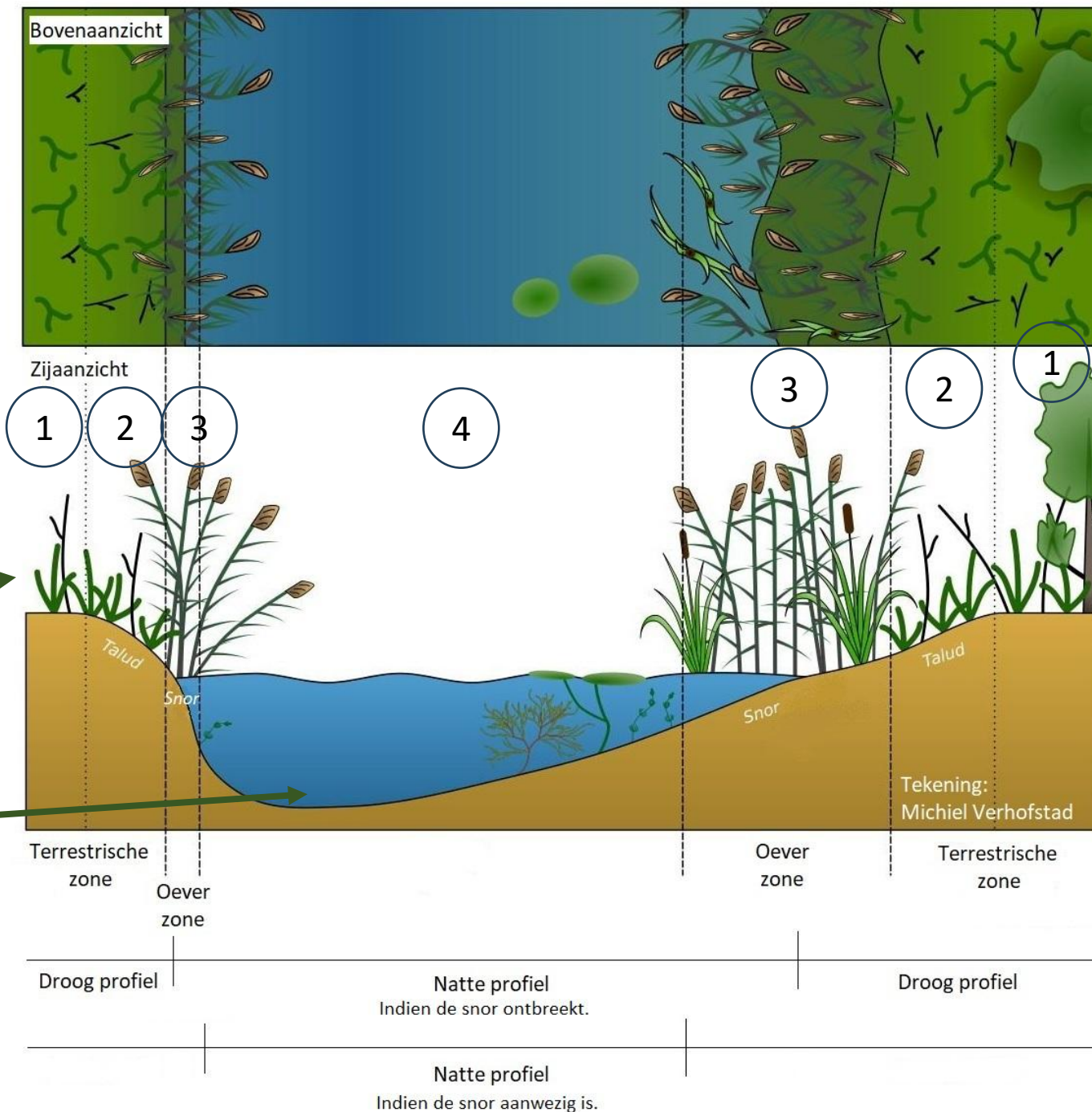
- Biodiversiteit stimuleren
- Balans tussen ecologie, veiligheid en uitvoerbaarheid
- Ruimte voor maatwerk
- Habitatbenadering

Watergang als habitat: bouwstenen

Schouwpad: optioneel

Baggeren: optioneel

Watergang als leefgebied

© Christophe Brochard

Glassnijder larve

© Rutger Barendse

Loos blaasjeskruid

© Piet Munsterman

Rietzanger

© Janus Verkerk

Snoek

Watergang als leefgebied (2)

Nest zandbij (taluds!)

Drijvend fonteinkruid

Waterleliemot

Kleine watersalamander

Gedragscode soortenbescherming waterschappen

- Gericht op beschermde soorten (ca. 230 + vogels, van de 45.000)
- Habitatbenadering of niet (keuze)
- HB Fasering: minimaal 25cm sporen van één snor, maar aanvullend voor diverse soorten aparte %
- Detaillering per soort voor: uitvoeringsperiode, %, frequentie etc
- Geen habitatbenadering, dan soortgebonden maatregelen
- Klepelen mag alleen in 5 uitzonderingssituaties

Gedragscode – klepelen uitzonderingssituaties

- Veiligheidsstroken langs openbare wegen en fietspaden **1,5 meter**
- Op ruwe ondergrond van verharde (dijk)taluds, stortsteen en andere steenbekleding
- Op **smalle onderhoudspaden** die niet breder zijn dan **drie meter** en waar de uitwijkmogelijkheden **fysiek begrensd** zijn over **grotere lengte**, zoals bebouwing en beplanting of gewassen
- **Steile dijktafuds** of dijken met **beperkte draagkracht**
- **Plasdrasoevers** langs (water-)wegen en onderhoudspaden, specifiek voor vegetaties die gedomineerd worden door **riet, lisdodde of liesgras** langs watergangen van **vier meter of breder**.

Wat houdt Kleurkeur Blauw in?

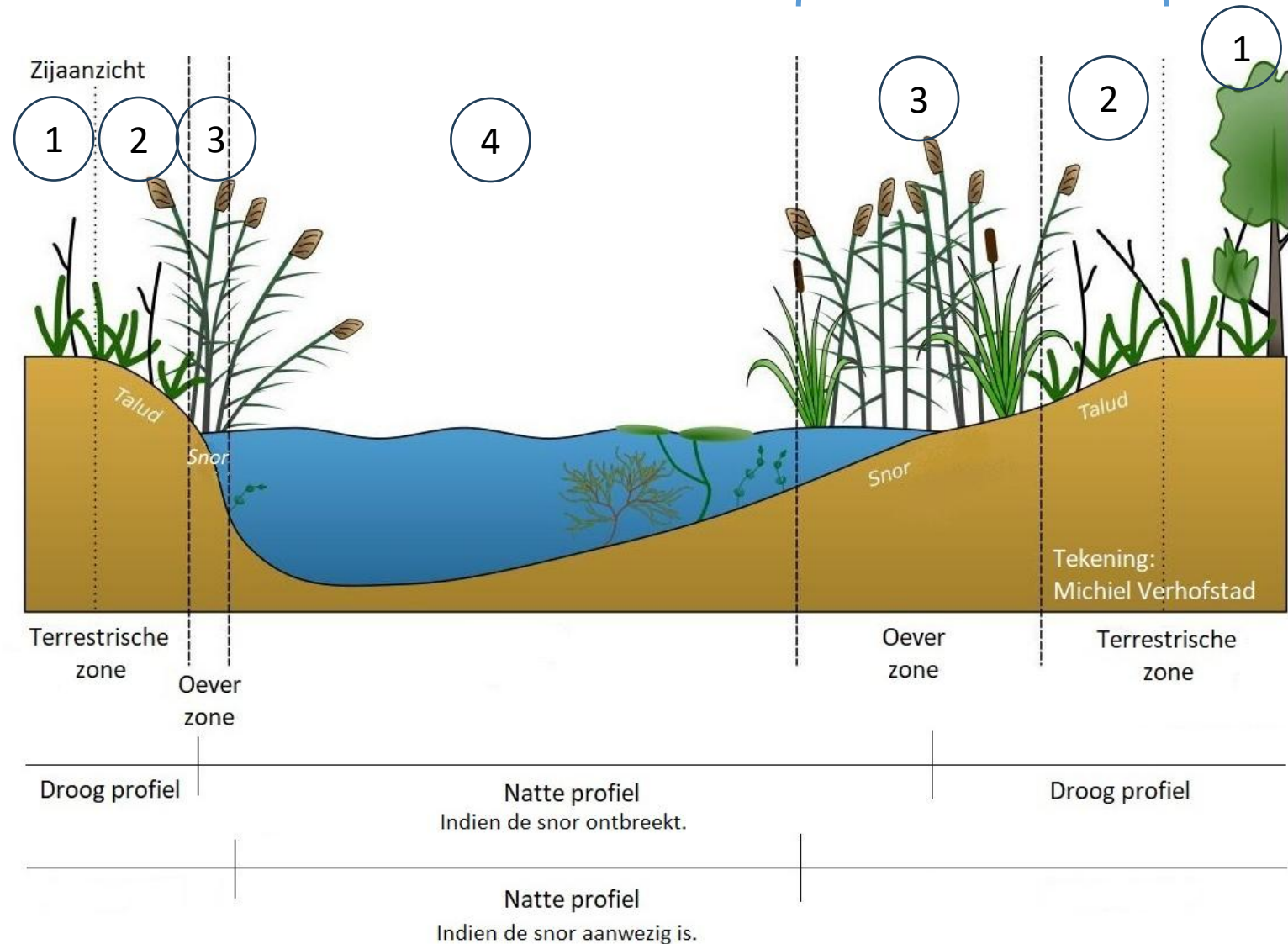
- **Beheerplan**: samenspel opdrachtgever en opdrachtnemer
- Uitvoering (zie volgende slide): **gefaseerd** beheer
- Personeel is **vakbekwaam** voor uitvoering van ecologisch beheer
- Ingezette maaimachines, maaikorven en dergelijke doen **aantoonbaar beperkt schade** aan fauna;
- Ecologische **monitoring**
- **Baggeren** van watergangen gebeurt zoveel mogelijk **ecologisch** (maatwerk)
- **Schouwpad** -> veiligheid. Waar het kan **ecologisch** beheer (maatwerk)
- een cyclus van **doen – leren – beter doen**

Gefaseerd beheer

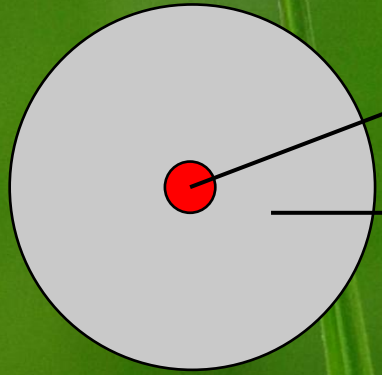
Watergang is verdeeld in 4 bouwstenen:

1. Schouwpad
2. Talud
3. Snor
4. Nat profiel

15-50% ongemaaid per maaibeurt
Max. 500m tussenliggende afstand

Voorbeeld: het belang van **schaal** bij beheer voor **wilde bijen**

Nest

Foerageerhabitat

Meeste bijen: <500 m

Hommels: <3 km

Kritieke bijen: <100m

Maaisel, maaihoogte en meer

- Maaisel **afvoeren** binnen **5 kalenderdagen**
- Of maaisel lokaal **op hopen verwerken** (ook binnen 5 kalenderdagen)
- Voorkeur: zo snel mogelijk afvoeren
- Maaihoogte **5-15cm** boven maaiveld, **onder water 5-10 cm** boven waterbodem
- **Stop** werkzaamheden bij **zuurstofgebrek, slome of flauwe vis**
- **Voorkom omwoelen** van de waterbodem
- **Maaibeurten** max 2, bij uitzondering 3 per jaar

Vakbekwaamheid

- Ecologisch beheer watergangen vraagt vakmanschap
- Cursus Kleurkeur Blauw + examen
- Persoonscertificaat 5 jaar geldig
- Kennis op peil houden dmv Permanente educatie

Monitoring

- Onderdeel van doen-leren-beter doen
- Monitoring vegetatie in snor en nat profiel
- Methoden: oeverindex en KRW-vegetatie monitoring
- Eén meetpunt van 100m lengte per
 - 10 km voor watergangen van <5m breedte
 - 5 km voor watergangen van >5m breedte
- Bij aanvang alle meetpunten (nulmeting), daarna jaarlijks 1/3 van de meetpunten

Klepelen binnen 3 jaar

Effecten van nieuwe maaimachines toetsen

Toetsingskader ontwikkeld voor nieuwe maaimachines

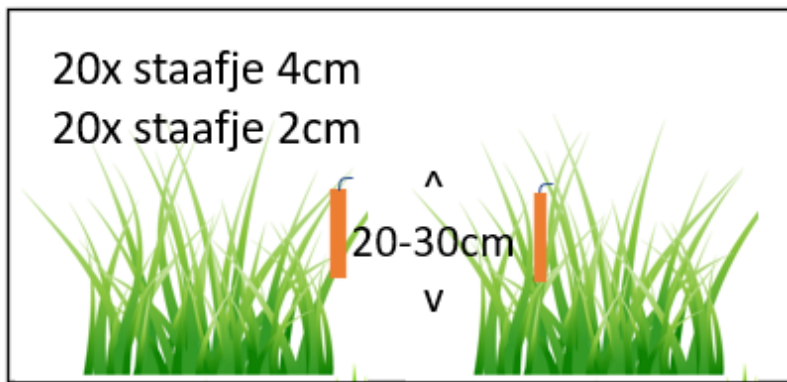
- Insectentoets: staafjes bijenwas als model voor insecten, beoordelen hoeveel onbeschadigd blijven
- Maaiseltoets: als machine ook afvoert → beoordelen hoeveel maaisel achterblijft
- Toetsingskader goedgekeurd en operationeel

Beschadigde wasstaafjes a.g.v. maaien

Bron: Richner et al 2019

Rijrichting maaimachine

Resultaat toetsing

- Beter inzicht in ecologische effecten van maaimachines
- Onafhankelijk getoetst
- Beoordeeld door commissie
- Machinemodel getoetst (niet elk exemplaar)
- Toetsing geldig zolang machine onveranderd blijft

Vergelijking gedragscode en Kleurkeur Blauw

- Kleurkeur gaat over brede biodiversiteit, gedragscode <0,1% van alle soorten
- Stimuleren biodiversiteit centraal ipv schade voorkomen
- Habitatbenadering met ruimte voor maatwerk
- Monitoring is input voor beheerkeuzes en doelbereik
- Doen – leren – beter doen
- Uitvoering door vakbekwame mensen (ecologische bril)
- Getoetste machines
- Onafhankelijk geaudit

Samen voor meer biodiversiteit, helpt u mee?

Hebt u vragen?

kleurkeur@vlinderstichting.nl

www.vlinderstichting.nl/kleurkeur

